

Leppävaaran kansalaismuistipiiri 24. 3. 2014 Juhani Kinnunen

VÄHÄISIÄ TIETOJA

KASIMIR LEINON elämästä ja sen loppuvaiheista

LEPPÄVAARASSA. Tietoja kerätty kirjallisuudesta sekä nettisivustoilta.

Kasimir Agathon Lönnbohm (Leino) syntyi Paltamossa kymmenlapsisen perheen lapsijoukon seitsemäntenä vuonna 1866. Runoilijana tunnetumpi veli Eino syntyi nuorimmaisena vuonna 1878. Vanhemmat olivat köyhiä mutta edistyksellisiä ja pyrkivät antamaan lapsilleen koulukasvatusta, mikä ei silloin ollut kovin yleistä. Lapset olivat lahjakkaita mutta ehkä perinnöllisistä syistä monilla oli ongelmia mielentilan kanssa.

Opinnot teki mahdolliseksi äidin sisarpuoli Täti Olga eli Olga Juliana Kyrenius, joka omistautui kotiopettajana ja koulukodin pitäjänä lasten opintojen sujumiselle. Hän seurasi lahjakkaimpien runoilijaveljesten taivalta aina pääkaupunkiseudulle asti ja kyllähän siinä toimessa hiukset harmaantuivat. Täti oli valistunut ja tarmokas mutta ei hänenkään arvovaltansa pystynyt Einon juomista hillitsemään.

Kasimirin juomisesta ei ole näkynyt vihjeitä kirjoituksissa, ellei sellaiseksi lueta arveltua kuolinsyytä maksassa. Hänestä on kyllä kirjoitettua tietoa varsin vähän Einoon verrattuna. Tietoa Kasimirista löytyy satunnaisesti veli Einosta kirjoitetuista lukuisista teoksista, ikäänkuin sivulauseina.

Taiteellisista ja tieteellisistä ansioista eniten tietoa löytyy osoitteesta www.kajaani.fi/kasimirleino .Elämästä ja kuolemasta vain vähän. Molemmat runoilijaveljekset olivat opinnoissaan tunnollisia ja tulivat ylioppilaiksi hyvin arvosanoin. Kasimir jatkoi opintojaan ja valmistui ensin filosofian kandidaatiksi ja sitten vielä tohtoriksi.

Ominaisuuksiltaan he olivat hyvin erilaisia, nykykielellä Kasimiria voisi kutsua älyköksi ja Einoa lyyrikoksi. Kasimirin rahalliset ansiot tulivat lähinnä teatteripiireistä ja sanomalehdiltä, joiden kulttuurisivuja hän avusti toimittajana ja sai niihin omia runojaankin julkaistavaksi. Teattereissa hän toimi ohjaajana tai johtajana. Näille aloille hän kävi oppia saamassa muualla Euroopassa. Kasimir kuului PÄIVÄLEHDEN ensimmäisiin toimittajiin. Oheinen kuva on leike vuonna 1893 lehden toimituskunnasta otetusta kuvasta.

Ainakin myöhempien opintojensa aikana hän asui Helsingissä mutta asuinpaikoista ei tarkempaa tietoa ole löytynyt. Siitä ei myöskään ole tietoa milloin hän muutti Leppävaaraan, ja asuiko hän ehkä ensin Albergan kartanossa tai sen jossakin sivurakennuksessa. Hänelle oli luvattu myydä kartanon vanhan riihen hirret rakennuspuiksi oman talon tarpeisiin. Hän oli asiasta hyvin innostunut ja yritti saada kokoon tarvittavaa rahasummaa.

Ei onnistunut. Hän eli viimeiset vuotensa käytännössä työttömänä, unohdettuna. Taiteilija-apurahatkaan eivät osuneet hänen kohdalleen.

Paikka, missä hän varmasti asui vuonna 1910, ja siitä eteenpäin kuolemaansa asti, oli huone Landenin talon yläkerrassa Albergan rautatieaseman lähellä. Siellä oli kaksi huonetta, joista toista hallitsi Täti Olga eli Lönnbohmin lasten elinikäinen kotiopettaja ja kaitsija Olga Juliana Kyrenius. Täti Olga tarvittiin vuonna 1910 kaitsemaan myös Eino Leinon nelivuotiasta Helka-tytärtä kun vanhempien avioliitto oli purkautunut.

Helka sekä Kasimir jäivät hoitoa vaille vuonna 1913 kun Täti Olga kuoli 71-vuotiaana.

Veli Eino asui silloin jonkin aikaa Hoplaxissa. Niinpä heillä oli mahdollisuus käydä ”paikallisjunalla” toisiaan tervehtimässä.

Mahdollisuutta he joskus käyttivätkin.

Kasimir käytti junaa ahkerasti kun hän lähes päivittäin kävi Helsingissä Yliopiston Kirjastossa perehtymässä lähdeaineistoon.

Veli Einon tietämän mukaan hän valmisteli historiallisen näytelmän käsikirjoitusta (Jakob Magnus?) Sprengtportenista.

Taiteellisten ihmisten tapaan Kasimirkin oli hyvin heikko käytännön asioissa sekä taloudenpidossa. Mielialan järkkyminen myös vaikeutti normaalia elämää.

Kasimir pukeutui aina herrasmiehen tavoin mutta loppuaikoina vaatetus oli jo sangen nukkavieruksi käynyt. Monta vuotta oli myös kulunut ilman Täti Olgan huolenpitoa.

Kasimir Leino 1918.

Kasimir eli viimeiset vuotensa lähes vailla tuloja ja ilmeisesti myös nälässä. Vuokraisännälleen hän oli loppuun asti kiitollinen pitkämielisyydestä vuokran maksujen suhteen.

Sekä ruumiillinen että henkinen sairaus riuduttivat Kasimirin niin että elämä päättyi 8. 3. 1919. Viivi Paarmio-Vallgren oli paikalla ja sulki vainajan silmät.

Kasimirin kuolemasta on myös toinen kertomus. Sen mukaan potilas olisi viety Helsinkiin johonkin sairashuoneeseen, missä hän sitten kuoli. Kuolinsyyksi kerrotaan maksasyöpä.

Kolmas tieto kuitenkin kertoo, että Kasimiria sairashuoneeseen ”hevospelleillä” hoitajan kera noutamaan saapunut professori Laitinen olisi joutunut palaamaan ilman potilasta. Tämä oli tapahtunut muutama päivä ennen Kasimirin kuolemaa.

Kasimirin muistotilaisuudessa Vanhalla Ylioppilastalolla veli Eino oli virvoitusjuomista niin ”liikuttuneessa tilassa” että ei pystynyt sanomaan puheenvuorossaan muuta kuin: ”Älkää tuomitko”.

Kasimirin kuoleman jälkeen hänen kirjallinen jäämistönsä siirrettiin Albergan kartanoon. Eino Leinon antamalla perikunnan luvalla vuonna 1923 se sieltä toimitettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoon, missä se luonnollisesti on edelleen. Siellä tutkimalla voisi saada monta asiaa selville.

Kasimir Leinoa ehkä ajateltiin silloin kun eräälle Leppävaaran kujalle annettiin nimi KASIMIRINKUJA. Erittäin hieno ja kaunis nimi, mutta väärässä paikassa. Uuteen asemakaavaan, jonka alueella on paljon historiallisia nimiä, olisi Kasimir-alkuiselle tiennimelle löytynyt varmasti oivallinen kohde hänen asuinpaikkansa läheltä. Paikka olisi voinut olla vaikka PANORAMA-CENTER-talon vieressä.

Saksalaisia sotilaita lepotauolla voittoisan taistelun jälkeen Leppävaaran asemalla.

Kuvassa takana Landenin talo, minkä yläkerrassa Kasimir Leino asui. Kuva Espoon Kaupunginmuseo. Kuinkahan Landenit ja vuokralaiset selvisivät vuoden 1918 taisteluista?

Kasimir Leinon runo ”KUNNON MIES” (Wikipediasta)
Runon kritiikki on suunnattu n.s. ”myöntyväisille” poliitikoille.

Kun teet sä, niinkuin käsketään, El hiisku koskan sanaakaan,
Kun syöt sä, mitä syötetään, Vaik järki, tunne poljetaan,
Niin olet kunnan mies. Niin olet kunnan mies.

Kun uskot, mitä sanotaan, Lyö rinnoilles ja lausu näin:
Et pyri koskaan vapaampaan, ”Kun teen mä virkatehtävään,
Niin olet kunnan mies. Niin olen kunnan mies”.

Kun pidät paikkas, jonka sait, Ja sua kiittää isänmaa,
Ja vanhat aatteet, tavat, lait, Ja haudalleskin kirjoittaa:
Niin olet kunnan mies. Täss lepää kunnan mies!

Kun maas et puutu johdantoon, Hän täytti miehen tehtävän,
Et hallintoon, et kohtaloon, Hän näytti meille selvähän,
Niin olet kunnan mies. Kuin elää kunnan mies.

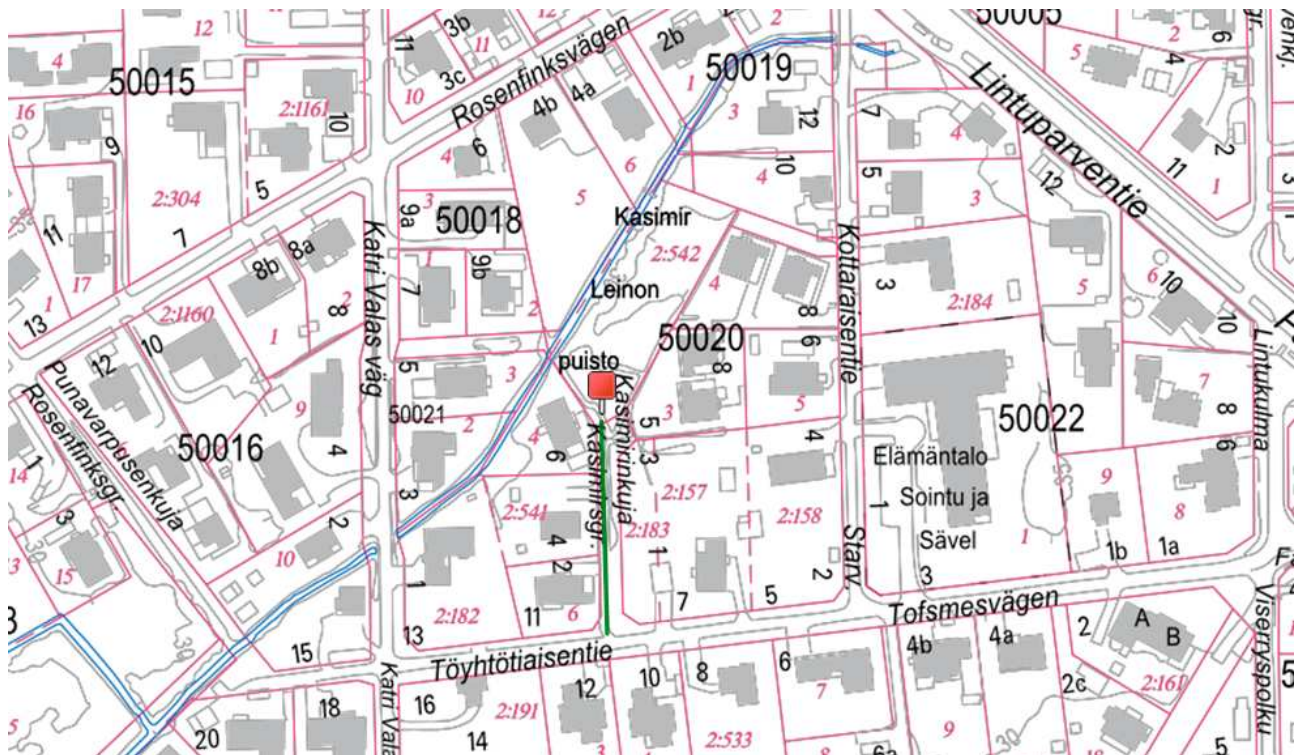
Kun ylhäisille rauhan suot, Hän muille aina rauhan soi,
Ja vastustustuumat vatsaas juot, Vain nukkui, nuokkui, söi ja joi.
Niin olet kunnan mies. Tee niin, oot kunnan mies.

Kun silmät, korvat ummistat
Ja omantuntos laajennat,
Voit olla kunnan mies.

Kasimirinkujan viitta

Kuja vie tekeillä olevaan Kasimir Leinon puistoon

Sijaintikartta, Lähde: kartat.espoo.fi